

Indholdsfortegnelse

Introduktion	2
Governance	2
Engageret samfundsansvar	3
Fondens uddelingsaktiviteter og samfundsaftryk	3
Økonomisk aftryk	4
Videnskabeligt aftryk	4
Videnskabelig produktion	5
Sundhedsmæssigt aftryk	6
Socialt og miljømæssigt aftryk	6
Fonden som arbejdsplads	8
Erhvervsvirksomhed	8
Novo Gruppen	8
Selskabernes økonomiske aftryk	9
Selskabernes sociale og miljømæssige aftryk	10
Bæredygtig ledelse	10
Ressourceudnyttelse	11
Klimaansvar	12
Humanitær og social støtte	13
Sundhed og samfund	13
Novo Gruppen som arbejdsplads	14

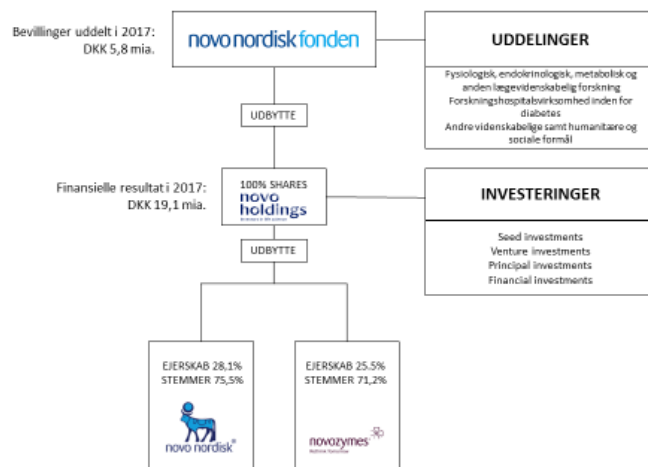
Introduktion

Rapporten "Fondskoncernen og Samfundet 2017" opfylder kravene i årsregnskabslovens §99a og §99b vedrørende redegørelse for samfundsansvar og diversitet. Sammen med rapporterne "Årsrapport 2017" og "FAKTA og RESULTATER 2017" lever fondskoncernen op til rapporteringskravene i årsregnskabsloven og erhvervsfundsloven. For interessenter med særlig interesse i afrapporteringer fra fondskoncernens selskaber henvises til disse selskabers egne årsrapporteringer.

Governance

Novo Nordisk Fonden og virksomhederne i Novo Gruppen udgør sammen med øvrige selskaber (fx Sonion A/S og Xellia A/S), som Novo Holdings A/S har en bestemmende indflydelse i, tilsammen Novo Nordisk Fondskoncernen. Fonden modtager udbytte fra sit helejede datterselskab Novo Holdings A/S og foretager uddelinger til samfundet. Novo Holdings A/S' indtægter kommer fra afkastet af aktiver i erhvervsvirksomheder og fra finansielle investeringer.

Figur 1. Organisation og pengestrømme i Novo Nordisk Fondskoncernen

Anm.: Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S er de to største operative selskaber i Novo Gruppen. Et af fondens hovedformål er at udgøre et stabilt fundament for den erhvervs- og forskningsmæssige virksomhed, som drives af Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S. NNIT A/S betragtes som et selvstændigt medlem af Novo Gruppen.

Organisatorisk er erhvervs- og uddelingsaktiviteterne adskilt. Novo Nordisk Fonden varetager uddelingerne i overensstemmelse med den strategi, der er fastlagt af fondsbestyrelsen, ligesom fondsbestyrelsen beslutter eller godkender uddelingerne. Erhvervsdrivende aktiviteter varetages af Novo Holdings A/S inden for den overordnede finansielle strategi, Charteret for Novo Gruppen og andre rammer besluttet af fondsbestyrelsen, som udgør den ordinære generalforsamling i Novo Holdings A/S og derigennem godkender Novo Holdings A/S' årsrapport og vælger Novo

Holdings A/S' bestyrelsesmedlemmer. Fonden varetager via Novo Holdings A/S sit bestemmende ejerskab i de børsnoterede selskaber Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S.

Engageret samfundsansvar

Novo Nordisk Fondens fundament er at udvise et samfundsansvar ud fra den vedtægtsmæssige beskrivelse. Grundlaget blev lagt, da nobelprismodtager August Krogh i 1922 indgik en rettighedsaftale om produktion af insulin til de nordiske lande, hvor dele af overskuddet skulle gå til støtte af forskning, ligesom insulinen skulle gøres bredt tilgængelig, så den kunne komme flest mulige til gode.

Fonden har et charter, der er et fælles værdigrundlag, som alle virksomheder i Novo Gruppen skal efterleve. De to største virksomheder i Novo Nordisk Fond Koncernen, Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S, har tilsluttet sig FN's Global Compact og har deres egen politik for samfundsansvar og rapporterer selvstændigt for, hvordan de arbejder med dette.

Som følge af fondens overordnede samfundsmål er samfundsansvar en integreret del i fondens uddelingspolitik og i Novo Nordisk Fond Koncernens ageren. I det følgende beskrives, hvordan fonden afsætter aftryk i samfundet i relation til fondens samfundsmål og de strategiske mål for hvert af fondens to hovedformål, dvs. det erhvervmæssige og det uddelingsmæssige.

Fondens uddelingsaktiviteter og samfundsaftryk

Når fonden uddeler midler til forskning, innovation, uddannelse, forskningshospitalsvirksomhed samt sociale og humanitære formål sker det med udgangspunkt i følgende tre værdier – "de tre hjørnestene":

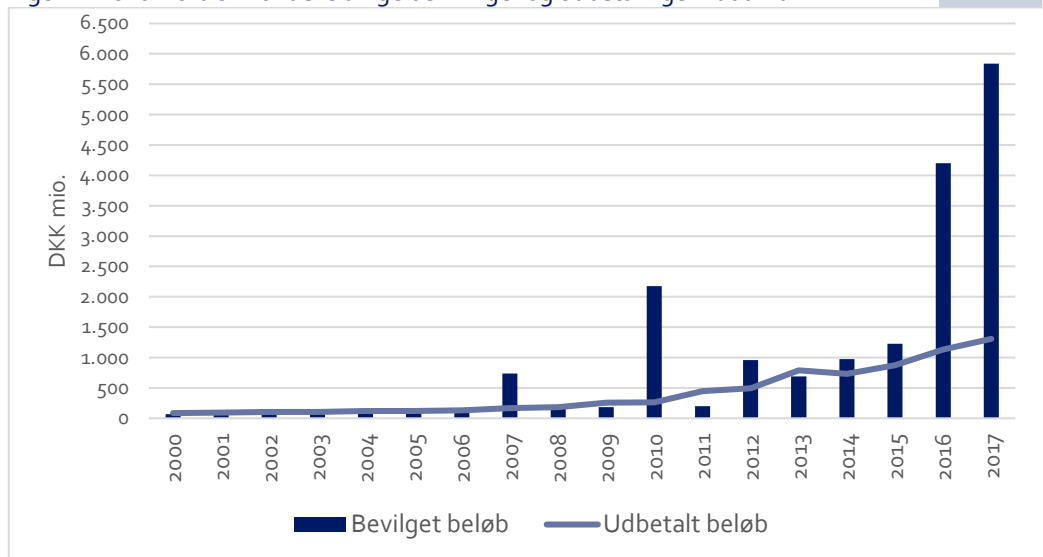
- **Engagement:** Vi ønsker at være med til at udøve et betydende bidrag til forskning, uddannelse, behandling, innovation, sociale og humanitære formål. Vi er drevet af at gøre bedst mulig gavn, og vi er parate til at gå både traditionelle og nye veje for at opnå dette. I en omskiftelig verden er vi parate til at udfordre og blive udfordret. I vores uddelinger stræber vi efter at yde et betydende bidrag til forskning og udvikling, som forbedrer menneskers helbred og velfærd, og vi tror på, at viden og forskning gavner samfundets udvikling.
- **Kvalitet:** Uanset hvad vi støtter, er det et bærende princip for alt, hvad vi gør, at vi skal agere professionelt og opnå den højeste mulige kvalitet. Det betyder, at vi også er parate til at tage risici og støtte de mest lovende projekter for at skabe grobund for nybrud. I vores uddelinger rådfører vi os med eksperter, så de projekter, som vi støtter, er af høj international kvalitet med det sigte at frembringe ny og dybtgående viden og innovation.
- **Respekt:** Vi har respekt for andres iderigdom, og har forståelse for den tid, det tager at nå frem til skelsættende resultater til gavn for vores samfund. Vi er parate til at lytte til andres synspunkter og råd, lige som vi også er indstillede på at bruge den fornødne tid til at forklare om baggrunden for vores prioriteringer og beslutninger. Vi respekterer forsknings- og publikationsfriheden, og vi kræver ikke modydelser eller rettigheder af det udkomne, der er resultatet af vores støtte. I vores uddelinger har vi tillid til forskerne og deres stræben efter, at forskningens resultater kan komme så mange som muligt til gode.

Økonomisk aftryk

I 2017 bevilgede fonden brutto DKK 5.839 mio. (netto beløb efter annulleringer var DKK 5.820 mio.), og fonden udbetalte DKK 1.308 mio. (netto). Uddelingerne dækker bredt over en lang række forsknings-, uddannelses- og innovationsbevillinger og til udvikling af Steno Diabetes Centre i Syddanmark, Midtjylland og Nordjylland. Der har været mere end en syvdobling af fondens årlige udbetalinger fra 2008 til 2017. Figur 1 angiver, hvor meget fonden har bevilget og udbetalt i hvert år siden 1989 til fondens vedtægtsbestemte uddelingsformål. Søjlerne viser bevillinger og kurven årlige udbetalinger. Mange bevillinger strækker sig over flere år, hvor støttebeløbet udbetales løbende.

Fondens støtte til forskning ved offentlige videninstitutioner bidrager til ny viden, som kan være til gavn for fornyelse, uddannelse og innovation. Fondens skønner på baggrund af oplysninger fra fondens bevillingsmodtagere samt egne beregninger, at dens uddelinger i 2017 understøtter knap 2.000 forskningsbaserede arbejdspladser ved især universiteter og hospitaler.

Figur 1. Novo Nordisk Fondens årlige bevillinger og udbetalinger 2000-2017

Videnskabeligt aftryk

Fonden er med til at skabe, opretholde og udvikle stærke forskningsmiljøer på universiteter og hospitaler. Det er med til at styrke forskningsbaseret uddannelse og udbud af flere dygtige universitetskandidater, forskere og klinikere samt tiltrækning af dygtige forskere og kandidater fra udlandet. En væsentlig del af den forskning, som fonden støtter, forbedrer fundamentet for fremme af sundhed, sygdomsforebyggelse, diagnostik og behandling. Med Novo Nordisk Fondens uddelinger følger ingen krav om modydelse. Forskningsresultater og eventuelle patenter tilhører forskerne og de offentlige universiteter og hospitaler, hvor forskerne er ansat. Ingen virksomheder i Novo Gruppen har fortrinsret til forskningsresultater, der skabes med udgangspunkt i fondens uddelinger.

Videnskabelig produktion

Fonden har for 2017 gennemført effektmåling og monitorering af aktiviteter, der er støttet af bevillinger fra fonden, på baggrund af bevillingsmodtagerenes systematiske indrapporteringer til researchfish®. Fondens bevillingsmodtagere har alene for 2017 indrapporteret omkring 2.451 forskellige videnskabelige publikationer. De fleste publikationer er forskningsartikler i internationale tidsskrifter, men der er også blevet offentliggjort forskningsresultater i bøger, bogkapitler, afhandlinger mv.

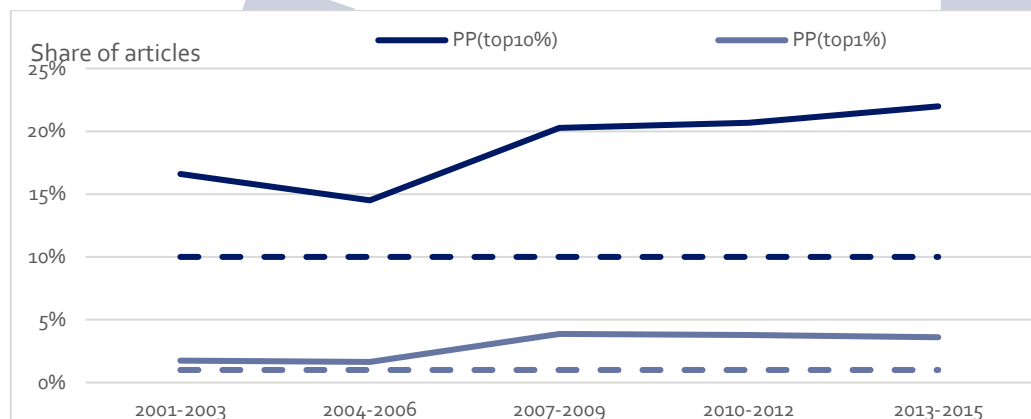
Fonden udgav i 2017 en rapport med titlen "Societal Impact of Novo Nordisk Foundation Grants 2016", der målte fondens effekt i det offentlige forskersamfund og efterfølgende offentlige forskeraktiviteter for perioden 2006-2016 samt viste bibliometriske analyser af effekter på offentlig forskning for perioden 2006-2014. (Se også: http://novonordiskfonden.dk/sites/default/files/societal_impact_of_nnf_grants_2016_net-version_0.pdf).¹

Videnskabeligt samarbejde

60% af de videnskabelige artikler udgået fra fondens bevillingsmodtagere er udført i internationalt samarbejde. Hver tiende artikel er udgivet med forskere fra virksomheder. Andelen af tidsskriftsartikler udarbejdet i et forskningssamarbejde er vokset gennem de sidste 30 år og er tre gange så høj som i starten af 1980'erne.

Videnskabelig gennemslagskraft (citations-impact faktor)

Antal af publikationer er en indikator for produktion af ny viden, der deles med forskersamfundet nationalt og internationalt. Videnskabelige artiklers gennemslagskraft ("impact") måles fx ved antal af citationer pr. artikel, og målingen foretages først to år efter artiklens publiceringsår.

Figur 2. PP(top 1%) og PP(top 10%) for videnskabelige artikler udgivet af bevillingsmodtagere støttet af Novo Nordisk Fonden, 2001-2015.

Fonden bruger det anerkendte Leiden-index: PP(top 1%) og PP(top 10%). PP(top 1%) og PP(top 10%) angiver andelen af bevillingsmodtagernes publikationer, som er blandt verdens henholds-

¹ Novo Nordisk Fonden udsender i 2018 publikationen "Novo Nordisk Fondens aftryk i samfundet 2017". Heraf vil det yderligere fremgå, hvor meget videnskabelig produktion, som fonden har understøttet i 2017, samt spredning, anvendelse og effekter heraf.

vis 1% og 10% mest citerede publikationer inden for deres forskningsfelt samme år. Gennemslagskraften for forskningsartikler publiceret af fondens bevillingsmodtagere viser, at PP(top 1%) lå på verdensgennemsnittet (1%) frem til 2006 og er siden 2007 vokset til omkring 3,5%. Bevillingsmodtagernes andel af deres videnskabelige artikler i verdens top 10% mest citerede publikationer, PP(top 10%), er steget fra omkring 15% i perioden 2000-2006 til 22% siden 2007.

Sundhedsmæssigt aftryk

Fonden har i 2016 med en bevilling på DKK 2,9 mia. støttet etablering af Steno Diabetes Center Copenhagen (SDCC). Bevillingen har muliggjort, at SDCC som specialiseret diabetesklinik kan tilbyde særlige ydelser til diabetespatienter indenfor både behandling, uddannelse og sundhedsfremme. SDCC er etableret i et samarbejde mellem Region Hovedstaden og Novo Nordisk Fonden, og det er målet, at bevillingen skal understøtte patientcentreret diabetesbehandling i Region Hovedstaden.

Novo Nordisk Fonden har i 2017 med bevillinger på yderligere DKK 3,6 mia. indgået aftaler med Region Midtjylland, Region Syddanmark og Region Nordjylland om etablering af et Steno Diabetes Center til også at understøtte patientcentreret diabetesbehandling. Der skal i hver af regionerne etableres et Steno Diabetes Center, som tilbyder en række specialiserede forskningsbaserede tilbud og ydelser, som skal komme alle regionernes diabetespatienter til gavn.

Fonden har i 2017 også indledt et samarbejde med Region Sjælland om muligheden for at etablere et Steno Diabetes Center i regionen. Det fælles mål er, at fondsbestyrelsen og Region Sjælland i 2018 kan indgå en aftale til gavn for den patientcentrerede behandling i regionen.

Socialt og miljømæssigt aftryk

Fonden ønsker at understøtte en bæredygtig samfundsudvikling. Bæredygtighed forstås ikke kun som omfattende klima- og miljøhensyn, men at medarbejdere arbejder under sunde og sikre arbejdsforhold, samt at mennesker og dyr behandles bedst muligt og efter gældende regler.

Fonden bidrager til sociale indsatser i Danmark og udlandet ved at støtte aktiviteter, der forbedrer sundhed, generel livsduelighed og velfærd for især udsatte mennesker. De fleste bevillinger har er gået til indsatser for udsatte børn og unges uddannelses- og kompetenceudvikling. De humanitære og sociale bevillinger voksede i 2017 til DKK 62 mio., hvilket er omkring en tredobling i forhold til 2016. I de kommende år ventes en yderligere styrkelse af dette område med et stigende bevillingsniveau. Fondens har endvidere i 2017 investeret 25 mio. DKK i Den Sociale Kapitalfond Invest 1, som har til formål at understøtte jobskabelse for socialt marginaliserede grupper på arbejdsmarkedet.

Fonden arbejder for at højne bæredygtig og etisk forskningspraksis og for at forebygge korrupsion og misbrug af forskningsmidler. Fonden har formuleret standarder for god forskningspraksis, som bevillingsmodtagere skal tilslutte sig i forbindelse med modtagelse af en bevilling fra fonden (se: <http://www.novonordiskfonden.dk/da/content/standarder-god-forskningspraksis>):

- **Love og regulativer:** Bevillingsmodtager skal overholde almindeligt anerkendte standarder for god forskningspraksis, nationale og internationale regler for dyrevelfærd samt regler for sikkerhed og rettigheder for patienter og raske forsøgspersoner. Bevillingsmodtager skal

desuden ikke blot overholde alle love og regulativer om forbud mod bestikkelse og korrup-tion i det land, forskningsprojektet finder sted, men helt afholde sig fra at deltage i sådanne aktiviteter.

- **Arbejdsforhold:** Medarbejdere ved et projekt skal som minimum modtage overenskomst-mæssig løn, have arbejdstid og ferie efter nationale regler og skal behandles med respekt og værdighed og ikke udsættes for diskrimination.
- **Arbejds miljø:** Bevillingsmodtagers institution skal sikre, at medarbejderne ved projektet har en sikker og sund arbejdsplads.
- **Miljø:** Bevillingsmodtager skal sikre, at den udførte forskning har så begrænsede negative virkninger på miljøet som muligt. Det sker ved: at overholde miljølovgivningen, fastlægge systemer til sikring af sikker håndtering, opbevaring m.m. af anvendte materialer, utensilier, affald mv., undgå forurening af lokalmiljø og løbende at forbedre sin miljøpræstation.

Alle ansøgere skal for at kunne oprette en ansøgning i fondens elektroniske ansøgningssystem markere, at de har "læst og accepteret" fondens standarder for god forskningspraksis. Inden an-søgningen sendes ind, bekræfter ansøgere aktivt, at de forpligter sig til, at en eventuel bevilling udelukkende vil blive brugt ansvarligt og til de formål, der er beskrevet i ansøgningen og dens budget.

Med henblik på at tydeliggøre fondens forventninger til bevillingsmodtagere og sikre transpa-rens for ansøgere, bevillingsmodtagere og omverdenen, har fonden udarbejdet standardvilkår for bevillinger, som er gældende for såvel forskningsbevillinger efter opslag samt for humani-tære og sociale projekter og aktiviteter. Bevillingsvilkårene er tilgængelige på fondens hjemme-side. (Se også <http://novonordiskfonden.dk/da/content/vilkaar-bevillinger>)

Forskerne, der er ansøgere og bevillingsmodtagere, accepterer samtidig, at de herudover skal efterleve Uddannelses- og Forskningsministeriets "The Danish Code of Conduct for Research In-tegrity" senest opdateret den 11. august 2015. Bliver fonden bekendt med, at bevillingsmodta-ger har eller kan have overtrådt fondens standarder for god forskningspraksis, vil forholdet blive forelagt bevillingsmodtager til udtalelse. Hvis fonden anser standarderne for overtrådt, kan fon-den stoppe udbetalinger under en bevilling, ligesom fonden kan forlange tilbagebetaling af alle-rede udbetalt støtte.

En bevilling udbetales ikke direkte til 'bevillingsmodtagerne', men til deres værtsinstitution, som skal overvåge, om bevillingen anvendes korrekt i overensstemmelse med de regler og kontrol-foranstaltninger, som institutionerne er underlagt. Alle bevillingsmodtagere afgiver erklæring om, at de anvender og regnskabsfører bevillingen i overensstemmelse med god regnskabs-skik, og at de er underlagt revision. Fondens kan iværksætte en uafhængig revision af regnskabet for at tilse, om midlerne er blevet brugt i overensstemmelse med formålet.

Til forskningsbevillingerne kan fonden yde et administrationsbidrag på op til 5% af det samlede projektbudget, så de enkelte institutioner kan føre kontrol med, at bevillingen bruges til det an-søgte formål og godkendte budget. Desuden skal bevillingsmodtager på fondens opfordring fremsende en kort rapport om forløbet af projektet, hvor bevillingsmodtager bekræfter, at de bevilgede midler er gået til det ansøgte formål. Ubrugte midler tilbageføres til fonden.

Fonden som arbejdsplads

Fonden tilstræber at være en attraktiv arbejdsplads, hvor medarbejderne trives og udfolder deres faglige potentiale. Fondens politik er at skabe et sundt, sikkert, samarbejdende og fleksibelt arbejdsmiljø. Fonden har tre hjørnestene for sine medarbejdere, som er beskrevet på hjemmesiden: <http://novonordiskfonden.dk/da/content/hjoernestene> .

Fonden har politikker, herunder insider-regler, habilitetsregler og indkøbsvejledninger, der skal forebygge korrupsion og misbrug af fondens midler. For at sikre en sund arbejdsplads har fonden et arbejdsmiljøudvalg, der overvåger arbejdsmiljøet og kommer med tiltag til forbedringer. Fonden gennemførte i 2017, som det desuden sker hvert andet år, anonyme arbejdsklimamålinger. Målingen viste, at fonden er en attraktiv arbejdsplads. Fonden har et medarbejderudvalg, der løbende arbejder med at forbedre arbejdsvilkårene i fonden.

Organisationen i 2017 består af følgende afdelinger: Direktionssekretariat, Kommunikation og Stakeholder Relationer, Operations (inkl. Humanitarian and Social Grants), Research and Innovation Grants, Strategic Awards og Steno Grants.

Fonden lægger vægt på at sikre diversitet i fondens medarbejderstab. Ved mangfoldighed forstås bl.a. diversitet i forhold til køn, alder, uddannelse, kulturel baggrund og international erfaring. Ved udgangen af 2017 havde fonden 63 medarbejdere samt 6 studentermedhjælpere fordelt på 55% kvinder og 45% mænd. 7% har anden end dansk nationalitet. Knap tofemtedele af medarbejderne har ph.d. og/eller doktorgrad. Der er mere end 46 års aldersforskel mellem den yngste og ældste medarbejder, og gennemsnitsalderen for medarbejderstaben er 44 år. I 2014 havde fonden 2 kvinder og 1 mand i ledelsesgruppen. I 2017 var der 2 kvinder og 4 mænd i ledelsesgruppen.

Erhvervsvirksomhed

Novo Gruppen

Det er fondens ambition, at virksomhederne i Novo Gruppen (Novo Holdings A/S, Novo Nordisk A/S, Novozymes A/S og NNIT A/S) skaber resultater i verdensklasse og positionerer sig som internationalt anerkendte og betydende aktører inden for forbedring af bekæmpelse af sygdomme og bæredygtig anvendelse af naturens ressourcer. Fondsbestyrelsen har fastlagt et fælles værdigrundlag, "Charter for virksomheder i Novo Gruppen", som alle virksomheder i Novo Gruppen via målrettet indsats skal vise vilje og evne til at leve op til. Kriterierne i chartret lyder:

- Virksomhedens produkter og serviceydelser gør en væsentlig forskel ved at forbedre menneskers livs- og arbejdsvilkår.
- Virksomheden betragtes som fornyer med hensyn til teknologi, produkter, serviceydelser og/eller tilgang til markedet.
- Virksomheden er blandt de bedste inden for sit område og en udfordrende arbejdsplads.
- Virksomheden opnår konkurrencedygtige økonomiske resultater.

Virksomhederne i Novo Gruppen forpligter sig derfor til:

- Værdibaseret ledelse

- Åben og ærlig dialog med sine interessenter
- Løbende udvikling af:
  - Økonomisk ansvarlighed
  - Miljømæssig ansvarlighed
  - Social ansvarlighed
- Rapportering i henhold til relevante, internationalt vedtagne konventioner

Virksomhederne i Novo Gruppen har med udgangspunkt i chartret udformet deres egne politikker for samfundsansvar og udgiver selvstændige redegørelser for deres arbejde med disse: fx politikker for økonomisk, miljømæssig og social ansvarlighed (bl.a. antikorrupcion), overholdelse af konventioner (bl.a. menneskerettigheder), værdibaseret ledelse samt åben og ærlig dialog med sine interessenter.

Novo Holdings A/S har på baggrund af chartret defineret sine værdier, som er grundlag for virksomhedens investeringer i og samarbejder med andre virksomheder. Værdierne kan findes på www.novoholdings.dk

Med afsæt i chartret har Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S udviklet egne visioner og ledelsesværdier: "Novo Nordisk Way" (Novo Nordisk A/S) og "Touch The World" (Novozymes A/S). De har forpligtet sig til FN's Global Compact, som er verdens største initiativ for virksomheders samfundsansvar, og som inddrager private virksomheder i løsningen af nogle af de store globale sociale, samfundsmæssige og miljømæssige udfordringer. Over 12.000 virksomheder og organisationer fra flere end 166 lande er tilsluttet Global Compact. En gruppe på omkring 40 førende virksomheder er inviteret til at bidrage yderligere gennem LEAD. Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S er medlemmer af LEAD og sætter herigennem et eksempel for andre.

Virksomhederne i Novo Gruppen rapporterer om deres samfundsansvar i henhold til årsregnskabsloven: Novo Nordisk A/S' integrerede årsrapport er suppleret med en fremskridtsrapport til FN's Global Compact, Communication on Progress, som begge er tilgængelige på: www.novonordisk.com/annualreport. Novozymes A/S' redegørelse er tilgængelig på: <https://report2017.novozymes.com/sustainability/commitment>

Selskabernes økonomiske aftryk

I 2017 udgjorde de samlede direkte selskabsskattebetalinger i Danmark på baggrund af Novo Nordisk Fond Koncernens aktiviteter i Novo Gruppen mere end DKK 7,5 mia. Heraf var Novo Nordisk A/S den største enkelte bidragyder med omkring DKK 6 mia. De direkte indkomstskattebetalinger fra medarbejderne i Danmark i Novozymes A/S udgjorde i 2017 DKK 852 mio., fra Novo Nordisk A/S udgjorde de DKK 6.798 mio., og fra NNIT A/S udgjorde de DKK 80 mio.

En stor del af Novo Nordisk Fondens indtægter via Novo Holdings A/S udgøres af udbytte fra Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S, hvis overskud primært tjenes uden for Danmark. Novo Nordisk A/S' omsætning i 2017 udgjorde DKK 111,7 mia., heraf var ca. 81 procent af omsætningen uden for Europa og ca. 19 procent inden for Europa. Novozymes A/S' globale omsætning var i 2017 DKK 14,5 mia., heraf var omkring 64 procent af omsætningen uden for Europa, Mellemøsten og Afrika, heraf 32 % alene i USA.

Mellem 0,3 (Novo Nordisk A/S) og 1,4 (Novozymes A/S) procent af de to virksomheders samlede omsætning, svarende til i alt DKK 0,6 mia. blev i 2017 genereret i Danmark, medens indtjeningen uden for Danmark var i alt DKK 126,2 mia.

I 2017 har Novo Nordisk A/S investeret 4,4 mia. kr. i Danmark, primært drevet af investeringer til udvidelse af produktionsfaciliteterne i Kalundborg, Hillerød og Måløv. I 2017 udgjorde Novo Nordisk A/S' eksport fra Danmark 76,4 mia. kr.

I 2017 har Novozymes A/S investeret 876 mio. kr. i Danmark, primært i sit nye innovationscenter i Lyngby. I 2017 udgjorde Novozymes A/S' eksport fra Danmark 8 mia. kr.

Ved udgangen af 2017 havde Novo Nordisk A/S 17.510 medarbejdere og Novozymes A/S 2.631 medarbejdere i Danmark, hvilket for begge virksomheder svarer til henholdsvis 41% og 42% af virksomhedernes medarbejdere på globalt plan. Novo Nordisk A/S skabte 236 nye fuldtidsstillinger i Danmark i 2017 (netto). Ultimo 2017 havde NNIT A/S ca. 1.600 medarbejdere i Danmark, hvilket svarer til 52% af virksomhedens samlede antal medarbejdere på globalt plan. Novo Holdings A/S' investeringer i life-science-virksomheder understøtter endvidere nogle tusinde arbejdspladser i Danmark.

I 2017 investerede Novozymes samlet DKK 1.913 mio. i forskning og udvikling, Novo Nordisk A/S investerede DKK 14.014 mio., og endelig investerede NNIT A/S DKK 28 mio. i forskning og udvikling. Af Europa-Kommissionens "Industrial R&D Investment Scoreboard 2017" fremgår data for verdens 2.500 største firmaer baseret på deres investeringer i forsknings- og udviklingsaktiviteter. Målt på niveauet for forskningsinvesteringer ligger Novo Nordisk A/S nummer 22 i Europa og nummer 67 globalt. Novozymes A/S ligger nummer 121 i Europa og 477 globalt. Se <http://iri.jrc.ec.europa.eu/scoreboard17.html>.

Selskabernes sociale og miljømæssige aftryk

Novo Gruppen investerer betydelige ressourcer i at sætte positive sociale og miljømæssige globale aftryk på deres omgivelser og udvise bæredygtig ledelse. Beskrivelsen i det følgende af CSR på koncernniveau dækker ud fra væsentlighed alle koncernens virksomheder tilsammen. Virksomhederne har dog hver deres CSR politik.

Bæredygtig ledelse

Novo Nordisk A/S

Novo Nordisk A/S arbejder ud fra et værdibaseret ledelsessystem, som er formaliseret i "Novo Nordisk Way" med princippet om den tredobbelte bundlinje som grundlæggende. I selskabets vedtægter står, at Novo Nordisk A/S vil "tilstræbe at gennemføre sine aktiviteter på en økonomisk, miljømæssigt og socialt ansvarlig måde", hvilket indrammer Novo Nordisk A/S' langsigtede strategi om en bæredygtig forretning. Den forpligter alle i virksomheden til altid at overveje, hvordan beslutninger og handlinger kan påvirke mennesker, samfund og miljø. Målet er at sikre langsigtet lønsomhed ved at begrænse eventuelle negative virkninger, som også kan udgøre forretningsmæssige risici og maksimere det positive bidrag til samfundet fra virksomhedens globale aktiviteter.

Princippet om den tredobbelte bundlinje kræver et systematisk og respektfuldt samarbejde med

virksomhedens interessenter, hvilket også gør virksomheden mere omstillingsparat over for ændringer i forretningsmiljøet og giver muligheder for konkurrencemæssige fordele. Novo Nordisk A/S samarbejder proaktivt med interessenter om at håndtere globale og systemiske udfordringer, der kan påvirke virksomhedens resultater på langt sigt. Som eksempel kan nævnes Novo Nordisks aktive deltagelse i udviklingen af de nye FN Verdensmål.

Novo Nordisk A/S arbejder efter FN's Global Compact's 10 principper for ansvarlig virksomhed og er et aktivt medlem af Global Compact LEAD initiativ. Virksomheden søger at bidrage til globale FN-mål og indgår i partnerskaber om løsning af større, systemiske samfundsudfordringer.

Novo Nordisk A/S' globale praksis for ansvarlig ledelse fokuserer på 'due diligence' (rettidig omhu), og opfølgning, så virksomhedens standarder respekteres gennem hele værdikæden. Det omfatter bl.a. tiltag mod korruption og standarder for forretningsetik. En compliance-hotline gør det muligt for medarbejdere og eksterne interessenter anonymt at indberette mistanke om uregelmæssigheder såsom manglende efterlevelse af "Novo Nordisk Way", økonomisk kriminalitet, interessekonflikter, korruption og andre former for ureglementeret adfærd.

For 2017 rapporterer virksomheden om sit arbejde med samfundsansvar i henhold til Årsregnskabslovens krav (§99 a og b) og redegør også for efterlevelse af FN's vejledende principper om erhvervsliv og menneskerettigheder i henhold til det nyligt udviklede internationale rammeværk.

Novozymes A/S

Novozymes A/S arbejder med gennemsigtighed og ansvar i virksomhedens forretningsmetoder og deler proaktivt information til interessenter via forskellige platforme og informationskanaler.

Novozymes A/S er anerkendt for sin bæredygtige ledelse og indgår i en række registre; f.eks. er virksomheden optaget i RobecoSAMs The Sustainability Yearbook 2017 inden for den kemiske industri.

CDP (tidligere Carbon Disclosure Project) anerkendte i 2017 ligeledes Novozymes A/S for virksomhedens lederskab på klimaområdet. Med optagelse på den globale A-liste blev Novozymes A/S leder i klimaindsatsen for anden gang på fire år. I 2017 blev Novozymes A/S anerkendt for sin eksemplariske rapportering på FN's Verdensmål ved CSR-konferencen 2017.

Novozymes A/S er ligeledes anerkendt af flere vigtige kunder for at levere innovative og bæredygtige løsninger. I 2017 modtog virksomheden eksempelvis Henkels pris for "Best Supply Performance 2017", og Saphera®, Novozymes A/S' product til mælk med lavt laktoseindhold, vandt en Industry Excellence Award på Gulfood Manufacturing 2017 i kategorien Most Innovative Health Food Ingredient.

Ressourceudnyttelse

Novo Nordisk A/S

Novo Nordisks miljøstrategi prioriterer at minimere brugen af ikke-udtømmelige eller knappe naturressourcer. I 2017 faldt energi- og vandforbruget en smule. 79% af elforbruget på produktionsanlæg kom fra vedvarende kilder såsom biomasse, vind- og vandkraft. To anlæg, der er beliggende i områder, hvor der kan være store sæsonmæssige udsving i vandforsyningen, tegner sig

for 7% af Novo Nordisks samlede vandforbrug, en stigning fra 6% i 2016 som følge af øget produktion for at imødekomme markedsbehovet. Der har ikke været nogen tilfælde af vandmangel. Novo Nordisk fortsatte med at have fokus på energieffektivitet og vandbesparelser. Energi- og vandprojekter, som blev gennemført i 2017, forventes fra 2018 at medføre årlige besparelser på ca. 18.000 GJ energi og mere end 100.000 m³ vand.

Mængden af affald steg med 3% sammenlignet med 2016, primært som følge af øgede mængder organiske restprodukter fra gæringsprocesser. Energien fra disse restprodukter udnyttes i biogasanlæg, og det afgassede slam anvendes som gødning på landbrugsjord. 96% af alt affald genanvendes, anvendes til biogasproduktion eller forbrændes i anlæg, hvor energien bruges til at generere varme eller strøm.

Novozymes A/S

Novozymes A/S er fokuseret på at optimere driften fra år til år for at reducere forbruget af naturressourcer og mindske de negative miljømæssige konsekvenser af produktionen. Der er fastlagt langsigtede effektivitetsmål for energi, CO₂ og vand for at optimere produktionsprocesser, hvilket nedsætter forbruget af begrænsede ressourcer og reducerer omkostninger.

Målet om 24% anvendelse af vedvarende energi blev nået, og målet om at nedbringe CO₂-udledningen med 72 mio. tons gennem kundernes brug af Novozymes A/S' produkter blev overgået, idet tallet nåede op på 76 mio. tons. Resultatet for CO₂-intensitetsreduktion lå over målet, mens både vand- og energieffektivitetsforbedringer i forhold til 2014 var under målene som følge af en højere udnyttelsesgrad end forventet.

Klimaansvar

Novo Nordisk A/S

Novo Nordisk har tre langsigtede miljømål for andel af energi fra vedvarende energikilder, energiforbrug og vandforbrug.

I 2015 satte Novo Nordisk et mål om, at alle produktionsanlæg udelukkende skal bruge strøm fra vedvarende energikilder i 2020. Virksomheden har underskrevet RE100-initiativet, der ledes af The Climate Group i partnerskab med CDP, en nonprofitorganisation, der håndterer det globale informationssystem for miljøpåvirkninger. Novo Nordisk er godt på vej til at nå sit mål. Med faldet i energi- og vandforbruget i 2017, er målene nået. Der vil blive sat nye langsigtede mål på baggrund af en strategiproces i 2018.

Novo Nordisks klimaprogram har som mål at reducere CO₂-emissionerne i hele værdikæden. Aktuelt er der fokus på energiforbrug i forbindelse med produktion, indkøb af produkter og tjenester samt transport som f.eks. firmabiler, forretningsrejser med fly og produktdistribution.

De samlede CO₂-emissioner fra energiforbruget på produktionsanlæg faldt med 2% til 90.000 tons som følge af det lavere energiforbrug i områder, hvor der anvendes fossile brændsler. Novo Nordisk arbejder fortsat sammen med elforsyningsselskaber i søgningen efter muligheder for at anvende vedvarende energikilder til anlæggene i USA og Europa, for at kunne nå det langsigtede mål om, at hele strømforbruget på produktionsanlæggene skal komme fra vedvarende kilder i 2020.

Læs mere om Novo Nordisks miljømæssige resultater i det miljømæssige regnskab på s. 104–106 i den engelske årsrapport og i Communication on Progress på www.novonordisk.com/annualreport.

Novozymes A/S

Novozymes A/S har en klimastrategi. Mange af Novozymes A/S' biologiske løsninger giver kunder miljøforbedringer sammenlignet med konventionelle teknologier. Det skaber produkter af højere kvalitet med lavere omkostninger og giver kunder mulighed for at reducere CO₂-udledningen. I over 10 år har Novozymes A/S gennemført fagligt evaluerede livscyklusvurderinger (LCA) for at dokumentere miljømæssige konsekvenser af virksomhedens biologiske løsninger og udvikle specifikke anprisninger sammen med kunderne. Novozymes A/S vurderer, at kunderne har undgået 76 mio. tons CO₂-udledning i 2017 ved at bruge virksomhedens produkter (mod 69 mio. tons i 2016). Det svarer til at fjerne omkring 33 mio. biler fra vejene, 3 mio. flere end i 2016.

Humanitær og social støtte

Novo Nordisk A/S

Donationer via World Diabetes Foundation (WDF) beløb sig til 85 mio. kr. i 2017. WDF er en uafhængig fond etableret af Novo Nordisk i 2002 med det formål at fremme forebyggelse og behandling af diabetes i udviklingslande. WDF yder bistand til bæredygtige partnerskaber og fungerer som katalysator til at hjælpe andre med at gøre mere. I 2017 ydede WDF støtte til 47 partnerskabsprojekter i 32 lande; 116 lande har modtaget støtte siden 2002. Der er bl.a. tale om projekter med fokus på oplysning, uddannelse og kapacitetsopbygning på lokalt, regionalt og globalt niveau. For hver dollar, der doneres, er lokale partnere i stand til at rejse ca. 2 dollars i kontante donationer eller i naturalier fra andre kilder til projekterne. Læs mere på www.worlddiabetesfoundation.org.

Novo Nordisk yder også økonomisk støtte til hæmofilibehandling i lande, hvor mange ikke har råd og mulighed for at komme i behandling. I 2017 donerede virksomheden 18 mio. kr. til Novo Nordisk Haemophilia Foundation, der blev oprettet i 2005, og som støtter programmer i udviklingslande og vækstøkonomier. Projekterne fokuserer på kapacitetsopbygning, diagnosticering og registrering samt uddannelse og selvstændiggørelse. Siden 2005 er der støttet 230 programmer i 69 lande. Læs mere på www.nnhf.org.

Sundhed og samfund

Novo Nordisk A/S

Novo Nordisks forretning bygger på løftet om at hjælpe mennesker med alvorlige kroniske sygdomme til at få et bedre og sundere liv og en fast beslutning om at øge patienternes adgang til medicinsk behandling og forbedre behandlingskvaliteten. I 2017 leverede Novo Nordisk medicinsk behandling til ca. 27,7 mio. diabetikere verden over, mod 28,0 mio. i 2016, et fald på 1%. Faldet skyldes lavere salg af human insulin, hovedsageligt på grund af mindre mængder human insulin i offentligt udbud på nogle store markeder i 2017, delvist opvejet af vækst i salget af moderne insulin og den nye generation af insulin samt Victoza®.

Via Novo Nordisk-programmet Access to Insulin Commitment garanterer virksomheden, at human insulin er tilgængelig til en lav pris i verdens fattigste lande. Garantien gælder de såkaldte LDC-lande (Least Developed Countries) som defineret af FN, andre lavindkomstlande som defineret af Verdensbanken samt udvalgte humanitære nødhjælpsorganisationer. Derudover sælger

Novo Nordisk human insulin til tilsvarende priser i andre lav- og mellemindkomstlande. I 2017 var prisloftet på 4 amerikanske dollars pr. hætteglas med en gennemsnitlig salgspris på 3 dollars pr. hætteglas. Som følge heraf blev ca. 0,3 mio. diabetikere behandlet med insulin til en pris af højst 12 cent om dagen.

Gennem virksomhedens initiativer under overskriften Changing Diabetes® er der særligt fokus på sårbare befolkningsgrupper. Changing Diabetes® in Children er etableret i 13 lande og når ud til mere end 16.000 børn med type 1-diabetes, som får gratis insulinbehandling (se s. 39). Changing Diabetes® in Pregnancy har screenet mere end 68.000 kvinder for svangerskabsdiabetes, og mere end 6.700 kvinder er blevet diagnosticeret og efterfølgende behandlet. Programmet Base of the Pyramid er blevet udvidet i Nigeria og Ghana og lanceret i Senegal.

Cities Changing Diabetes er et partnerskabsprogram med University College London og Steno Diabetes Center Copenhagen samt en række lokale partnere, herunder diabetes- og sundhedsgrupper, lokalforvaltninger, højere læreanstalter, byplanlæggere og organisationer i civilsamfundet. Programmet er en reaktion på den drastiske stigning i type 2-diabetes i storbyer. Målet er at kortlægge problemet, udveksle erfaringer om løsninger og iværksætte konkrete handlingsplaner for at overvinde diabetes i storbyer i hele verden. Partnerskabsbyerne er Beijing, Hangzhou, Houston, Johannesburg, København, Mexico City, Rom, Shanghai, Tianjin, Vancouver og Xiamen, der tilsammen har over 100 mio. indbyggere, og som har sat det ambitiøse globale mål at forebygge over 100 mio. nye diabetestilfælde inden 2045. Hvis målet skal nås, skal antal mennesker med svær overvægt reduceres med 25%, hvilket ville forhindre over 100 mio. nye diabetestilfælde på verdensplan og potentielt medføre en besparelse på 200 mia. dollars årligt i 2045.

Novozymes A/S

Som FN Global Compact LEAD-medlem er Novozymes A/S stærkt engageret i en række FN-ledede initiativer samt i lokale UNGC-netværk i Brasilien, Kina, Danmark, Indien og USA. På FN's Generalforsamling i New York i september 2015 sluttede Novozymes A/S sig til resten af verden i at byde velkommen til de nye FN Sustainable Development Goals (Verdensmål for bæredygtig udvikling). Disse 17 mål afspejler de fundamentale udfordringer, såsom fattigdom og klimaændringer, som verden skal overvinde for at vokse på en bæredygtig og retfærdig måde.

I løbet af de næste 14 år forventes lande at anvende disse mål til at implementere politikker, tildele finansiering og drive ændringer, der vil hjælpe med at opbygge en mere retfærdig og bæredygtig verden – for alle. Novozymes A/S var blandt de første til at tilpasse sin strategi til verdensmålene med banebrydende bioteknologiske løsninger, der kan blive svaret på en række globale udviklingsudfordringer. For Novozymes A/S er målene en referenceramme til at vejlede beslutninger, håndtere risici og sikre fremtidige forretningsmuligheder. Mere information omkring hvorledes Novozymes leverer på Verdensmålene kan findes i virksomhedens CSR rapportering på <https://report2017.novozymes.com/sustainability/taking-action>.

Novo Gruppen som arbejdsplads

Novo Gruppen lægger vægt på at tilbyde medarbejderne en attraktiv, engagerende og effektiv arbejdsplads. Det indebærer inkluderende kultur med respekt for den enkelte, løbende udvikling, sundhed og sikkerhed. Novo Holdings A/S gennemførte ikke en klimamåling i 2017. Derfor rapporteres alene for Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S.

Novo Nordisk A/S

Indtil 2016 blev virksomhedens medarbejderengagement målt via en specialdesignet årlig undersøgelse (eVoice). Selvom denne undersøgelse gav relevante oplysninger om tendenser i virksomheden fra år til år, gav den ikke mulighed for sammenligning med andre virksomheder. I 2017 blev der indført en ny metode til måling af medarbejderengagement, som giver mulighed for ekstern sammenligning. Når der er fastsat en robust baseline, vil der blive opstillet langsigtede mål.

Medarbejdernes engagement og opbakning til virksomhedens værdier scorer stadig højt. I den årlige medarbejderundersøgelse, som blev gennemført i andet kvartal af 2017, svarede 90% positivt på en række spørgsmål til måling af engagementsniveauet.

Ved udgangen af 2017 var 60% af lederne mænd og 40% kvinder. Af de nyligt udnævnte ledere var 43% kvinder, hvilket er det samme som i 2016. For at sikre et robust rekrutteringsgrundlag af talentfulde kandidater til lederstillinger tilstræber virksomheden øget mangfoldighed i alle ledelsesteams fra top til bund.

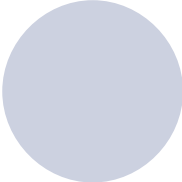
Novozymes A/S

I Novozymes A/S er der fokus på medarbejderudvikling i hele organisationen, støttet og drevet af ledelsen, som et hovedelement i forhold til forbedring af medarbejdertilfredshed og motivation.

Novozymes A/S' proaktive holdning til at undgå forskelsbehandling og fremme lige muligheder afspejles i konkrete målsætninger for ledere i forhold til køn. I 2017 udgjorde 26% af ledere (funktionschefniveau eller derover) kvinder, hvilket er flere end målet på mindst 25%. Novozymes A/S har også et langsigtet mål for 2020, hvor 30% af alle ledere skal være kvinder.

Om Novo Nordisk Fonden

Novo Nordisk Fonden er en dansk erhvervsdrivende fond med to hovedformål: 1) at udgøre et stabilt fundament for den erhvervmæssige og forskningsmæssige virksomhed, som drives af selskaberne i Novo Gruppen; og 2) at yde støtte til videnskabelige, humanitære og sociale formål.

Fondens vision er at yde et betydende bidrag til forskning og udvikling, der forbedrer menneskers helbred og velfærd. Siden 2010 har fonden uddelt mere end 16 milliarder kroner, primært til forskning ved offentlige vidensinstitutioner og hospitaler i Danmark og de øvrige nordiske lande samt behandling og forebyggelse af diabetes. Læs mere på www.novonordiskfonden.dk.

